

Budżet domowy i oszczędzanie dr Anna Warchlewska

Uniwersytet Ekonomiczny
w Poznaniu
15 czerwca 2020 r.

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

1

2

Plan spotkania

- Rachunki bankowe
- Depozyty
- Kredyty i pożyczki
- Innowacje bankowe
- Aplikacji PFM – Personal Finance Management

2

3

Jak zarządzać finansami?

1. Należy wybrać odpowiednie dla siebie narzędzie
2. Należy poświęcić czas (dienne/tygodniowo/miesięcznie)
3. Nie poddawaj się emocjom 😊

3

4

Rachunek bankowy

4

5

- Czy na rachunku (do rachunku) znajduje się SAVER?
- Czy ROR to rachunek oprocentowany?
- Czy bank oferuje import/eksport danych finansowych?
- Czy mogę przenieść swój rachunek?
- Z jakich kart do konta korzystać?

5

6

SAVER

Banki oferują swoim klientom bardzo zróżnicowane usługi. Jedną z nowszych, a zarazem ciekawszych funkcjonalności powiązanych z płatnościami bezgotówkowymi są **programy automatycznego oszczędzania na zwykłych, codziennych transakcjach**

Polega to najczęściej na zaokrągleniu kwot transakcji (np. kartą debetową) i przenoszeniu nadwyżki środków na specjalnie do tego przeznaczony rachunek oszczędnościowy – taka metoda pozwala na automatyczne i systematyczne oszczędzanie znaczących kwot, bez wysiłku i planowania wydatków

6

7

Sposoby oszczędzania na/w SAVER

- zaokrąglanie kwoty płatności kartą w górę (np. do pełnych 10 zł) i przelewanie różnicy pomiędzy zaokrągloną kwotą a kwotą transakcji na specjalne konto oszczędnościowe
- przelewanie ustalonego procentu od kwoty transakcji kartą na dedykowane oprocentowane konto oszczędnościowe
- pobieranie stałej kwoty przy okazji każdej transakcji i przelewanie jej na konto oszczędnościowe

7

8

Ranking najlepszych SAVERÓW – czerwiec 2020

<https://www.najlepszekonto.pl/ranking-programow-automatycznego-oszczedzania>

8

9

Jak wybrać najlepsze konto dla siebie lub dziecka?

- Zdefiniuj swoje potrzeby
- Promocje
- Opłaty i prowizje
- Dostęp do środków na rachunku
- Dodatkowe usługi
- Oprocentowanie

9

10

Czy ROR jest oprocentowany?

- <https://www.najlepszekonto.pl/konta-osobiste>

10

11

Import/eksport danych finansowych z banku do banku i banku do aplikacji zewnętrznych

- Zazwyczaj jest to opcja zlokalizowana w bankowości elektronicznej w zakładce: Rachunki, Historia, Operacje → należy wybrać format pobierania danych (CSV – wartość przedzielana przecinkami, eksportuj)

11

12

Procedura przeniesienia

- Samodzielnie
- Przy pomocy nowego banku, który załatwia za nas formalności

→ czas od złożenia wniosku do zamknięcia w systemie (około 30 dni)

12

13

Karty płatnicze

- Debetowe – karta bankomatowa o ograniczonych funkcjach
- Kredytowe – „pay later” (po okresie rozliczeniowym następuje spłata części lub całości zadłużenia)
- Charge – karty z odroczonym terminem płatności (po okresie rozliczeniowym następuje całość zadłużenia)
- Przedpłacone (do 13 r. ż.) – elektroniczna portmonetka

13

14

Ważne informacje, które należy wiedzieć o rachunkach bankowych

- Rachunek wspólny a ochrona Bankowego Funduszu Gwarancyjnego
- Rachunek uśpiony
- Ochrona środków na rachunku przed zajęciem komorniczym (regulacje prawne)
- Dyspozycja wkładem na wypadek śmierci

14

15

Bankowy Fundusz Gwarancyjny

Wysokość gwarancji

- Kwota środków nieprzekraczająca **równowartości w złotych 100 000 euro** jest gwarantowana w całości.

Zasady obliczania kwoty gwarantowanej

- Kwota gwarantowana ustalana jest według stanu środków deponenta na dzień spełnienia warunku gwarancji wobec banku lub kasy (wraz z naliczonymi na początek tego dnia odsetkami).
- Kwota gwarantowana obliczana jest od sumy środków pieniężnych ulokowanych na wszystkich rachunkach (np. lokatach terminowych, rachunkach bieżących, rachunkach oszczędnościowo-rozliczeniowych) jednej osoby oraz jej należności w danym banku lub kasie.
- W przypadku rachunku wspólnego każdemu ze współposiadaczy przysługuje odrębna kwota gwarancji.
- W przypadku rachunku powierniczego każdemu z powierzających przysługuje odrębna kwota gwarancji.
- W przypadku rachunku firmy inwestycyjnej, na którym zdeponowane są środki pieniężne powierzone przez jej klientów, każdemu z nich przysługuje odrębna kwota gwarancji.

15

16

Bankowy Fundusz Gwarancyjny

- Podwyższone kwoty gwarancji, gdy...

16

17

Rachunek wspólny a pełnomocnik

Współwłaściciel	Pełnomocnik
Nieograniczony dostęp do konta , Swoboda korzystania, odrębna imienna karta płatnicza, po śmierci współwłaściciela 50% środków jest w mocy)	Ograniczony dostęp (do wybranych czynności bankowych), obowiązuje za życia właściciela rachunku; rodzaje pełnomocnictw: ogólne, szczegółowe, czasowe.

17

18

Rachunek uśpiony

Zgodnie z art. 60 pr. bank. Jeżeli umowa rachunku nie stanowi inaczej, ulega ona rozwiązaniu, jeżeli w ciągu dwóch lat nie dokonano na rachunku żadnych obrotów, poza dopisywaniem odsetek, a stan środków pieniężnych na tym rachunku nie przekracza kwoty minimalnej określonej w umowie

18

19

Obowiązki banku w zakresie tzw. rachunków uśpionych

- Po upływie 5 lat od dnia ostatniej dyspozycji na rachunku, której posiadaczem jest osoba fizyczna **bank jest zobowiązany wystąpić do ministra właściwego do spraw informatyzacji o Udostępnienie danych z rejestru Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) w celu weryfikacji czy posiadacz rachunku żyje**
- Jeżeli żyje musi poinformować o konieczności zamknięcia rachunku
- Jeżeli nie żyje, środki zostają przekazane na rachunek techniczny do wypłaty spadkobiercom/lub gminie (miastu)

19

20

Szerzej definiuje to dokument
„ Obowiązki banków w zakresie tzw. rachunków uśpionych oraz identyfikacji świadczeń niepodlegających egzekucji”

20

21

Jak można odszukać rachunki uśpione/zapomniane?

- Od 1 lipca 2016 roku banki i SKOK-i uczestniczą w nowej usłudze – Centralnej informacji o rachunkach. Jest to rozwiązanie umożliwiające dostęp do informacji o rachunkach osób zmarłych, „zapomnianych”...
- Wnioskodawca (osoba, która uzyskała tytuł prawny do spadku po posiadaczu rachunku albo osoba fizyczna poszukująca własnych rachunków) składa odpowiedni wniosek w dowolnym, wybranym banku lub SKOK-u...

21

22

22

23

Ochrona środków przed zajęciem komorniczym

- Egzekucja z rachunku bankowego to jeden z najprostszych i najczęściej stosowanych przez komorników sposobów egzekucji
- Od 8 września 2016 r. zajęcie rachunku bankowego odbywa się w całości za pomocą systemu teleinformatycznego

23

24

- Komornik, aby przejść do zajęcia musi ustalić w jakich bankach dłużnik ma konto. Zazwyczaj nie jest to trudne - często wierzyciel ma takie informacje i może udzielić ich komornikowi już we wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego
- Jeśli wierzyciel nie dysponuje takimi informacjami, komornik dokona stosownych ustaleń przy pomocy **Krajowej Izby Rozliczeniowej** drogą elektroniczną (przy pomocy systemu **OGNIVO**)

24

25

- Komornicy mają również możliwość kierowania zapytań za pośrednictwem banków do **Centralnej Informacji o Rachunkach**.
- Takie zapytanie umożliwia pozyskanie numerów kont wszystkich rachunków, które posiada dłużnik. Dotyczy to nie tylko banków spółdzielczych i komercyjnych, ale również **Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo Kredytowych**.

25

26

- Komornik może również w inny sposób ustalić, w którym banku dłużnik ma konto. Może w tym celu przeprowadzić **czynności terenowe**, uwzględniające np. przeszukanie mieszkania lub innego lokalu należącego do dłużnika.
- Może również skierować zapytania do **biura rachunkowego dłużnika-przedsiębiorcy**. Taką możliwość przewiduje art. 761 kodeksu postępowania cywilnego [[Dz.U. 1964 Nr 43 poz. 296](#)]

26

27

Warto podkreślić, że komornik nie musi wskazywać konkretnego nr rachunku bankowego dłużnika

Oznacza to, że jeśli dłużnik posiada kilka rachunków bankowych, to każde z nich ulegnie zajęciu (tylko do wysokości zadłużenia dochodzonego w danym postępowaniu)

27

28

- Art. 889 kodeks postępowania cywilnego stanowi, że celem dokonania egzekucji z wierzytelności z rachunku bankowego komornik ogólnej własności dłużnika:
- Przesyła do banku, w którym dłużnik posiada rachunek, **zawiadomienie o zajęciu wierzytelności pieniężnej** dłużnika pochodzącej z rachunku bankowego do wysokości należności będącej przedmiotem egzekucji wraz z kosztami egzekucyjnymi oraz
- **Wzywa bank, aby nie dokonywał wypłat z rachunku bez zgody komornika do wysokości zajętej wierzytelności**, lecz przekazał bezzwłocznie zajętą kwotę na pokrycie należności albo zawiadomił komornika w terminie siedmiu dni o przeszkodzie do przekazania zajętej kwoty (...)
- Zajęcie rachunku bankowego przez komornika polega na przekazaniu środków na konto bankowe komornika. **Zajęciu ulegają nie tylko środki, które aktualnie znajdują się na rachunku, ale również te, które wpłyną na konto w przyszłości.** Pieniądze, które udało się wyegzekwować wskutek zajęcia, komornik następnie przekazuje wierzycielowi lub wierzycielom.

28

29

- W przypadku **małżonków**, posiadających wspólny rachunek, **rachunek jest zajmowany w całości**
- Art. 891 §1 kodeksu postępowania cywilnego stanowi, że komornik, który posiada tytuł wykonawczy wystawiony przeciwko dłużnikowi pozostającemu w związku małżeńskim, **może prowadzić egzekucję z rachunku wspólnego dłużnika i jego małżonka**

29

30

- **Inaczej przedstawia się sytuacja, w której współwłaścicielem rachunku bankowego nie jest małżonek**
- Zajęcie rachunku bankowego w takich przypadkach nadal będzie ważne, jednak **udziały osób trzecich mogą być zwolnione spod zajęcia**. Wówczas dalsze czynności egzekucyjne będą prowadzone **jedynie do wysokości udziału przypadającego dłużnikowi w rachunku wspólnym**

30

31

Kwota wolna od zajęcia

- Komornik nie może również zająć środków **do wysokości 75% minimalnego wynagrodzenia za pracę**
- W 2020 roku kwota wolna dla rachunku bankowego, którą odnawia się co miesiąc, wynosi 2600 brutto (1920, 62 zł netto). Płacy minimalnej nie może zająć
- **60% wynagrodzenia** miesięcznego w przypadku dłużników alimentacyjnych. Na przeżycie pozostaje 769 zł
- **50% wynagrodzenia** miesięcznego w przypadku pozostałych dłużników
- **825 zł** w przypadku renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy
- **618,75 zł** w przypadku renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy
- Kwota chroniona przed zajęciem komorniczym to 75% minimalnego świadczenia, a zatem komornik **nie może** zabrać emerytowi kwoty **825 zł**

31

32

Kwota wolna od zajęcia komorniczego przy pracy na niepełny etat

- **1/2 etatu:** 960 zł
- **1/4 etatu:** 480 zł
- **3/4 etatu:** 1440 zł

32

33

Wolne od zajęcia komorniczego są wpływające na rachunek bankowy:

- alimenty
- świadczenia wypłacane na rodzinę (np.: 500+) dodatki rodzinne, porodowe, dla sierot
- zasiłki dla opiekunów
- świadczenia uzyskiwane w ramach pomocy społecznej
- świadczenia wychowawcze i integracyjne

33

34

Dyspozycja wkładem na wypadek śmierci

34

35

To narzędzie przewidziane w Prawie bankowym, będące jednocześnie odrębną regulacją od ogólnych zasad dziedziczenia

Mogą z niej skorzystać wyłącznie posiadacze następujących rachunków: **kont oszczędnościowo-rozliczeniowych (przy czym muszą być to rachunki indywidualne, a nie wspólne), kont oszczędnościowych oraz rachunków terminowej lokaty oszczędnościowej**

Osoby te mogą wystosować pisemne polecenie skierowane do banku, w którym zobowiązują go do wypłaty **określonych kwot** z konta na rzecz wskazanych w dokumencie osób (rzecz jasna, już po swojej śmierci)

35

36

- Krąg krewnych, którym można w ten sposób przekazać pieniądze, jest ściśle ograniczony i obejmuje: **małżonka, rodzeństwo, wstępnych (rodzice, dziadkowie) i zstępnych (dzieci oraz wnuki)**
- Posiadacz rachunku może uczynić zapis bankowy na rzecz wielu osób lub ograniczyć się do jednego członka rodziny. Może również złożyć **dyspozycję wkładem w kilku różnych bankach**, pod warunkiem, że posiada w nich rachunek (przykładowo: w banku X dyspozycja będzie dotyczyła środków na lokacie, w banku Y – wkładu na koncie osobistym)

36

37

- Krąg krewnych, którym można w ten sposób przekazać pieniądze, jest ściśle ograniczony i obejmuje: małżonka, rodzeństwo, wstępnych (rodzice, dziadkowie) i zstępnych (dzieci oraz wnuki). Posiadacz rachunku może uczynić zapis bankowy na rzecz wielu osób lub ograniczyć się do jednego członka rodziny. Może również złożyć dyspozycję wkładem w kilku różnych bankach, pod warunkiem, że posiada w nich rachunek (przykładowo: w banku X dyspozycja będzie dotyczyła środków na lokacie, w banku Y – wkładu na koncie osobistym).

37

38

- Trzeba jeszcze pamiętać o jednym ograniczeniu - **suma wypłat dla wszystkich wskazanych w dyspozycji krewnych nie może przekroczyć określonej kwoty**
- Łączna maksymalna wartość zapisu bankowego wynosi **20-krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw** bez wypłat nagród z zysku, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego **za ostatni miesiąc przed śmiercią posiadacza rachunku** (w pierwszym kwartale 2020 r. było to 107 346 zł).

38

39

Dane niezbędne do stworzenia zapisu

- Imię i nazwisko, miejsca zamieszkania, serię i numer dowodu, numer PESEL i numer rachunku/rachunków objętych dyspozycją

39

40

Depozyty

40

41

Najpopularniejsze formy gromadzenia oszczędności

- Konta oszczędnościowe
- Lokaty terminowe
- Lokaty strukturyzowane
- Długoterminowe oszczędności/inwestycje
- Inwestycje standardowe (akcje, obligacje, instrumenty pochodne, nieruchomości)
- Inwestycje alternatywne (sztuka, alkohole)

41

42

Kredyty i pożyczki

- Prezentacja dodatkowa
- Przewodnik po kredycie konsumenckim
- Ustawa o kredycie konsumenckim
- Gdzie szukać pomocy (RF, UOKiK, Arbiter Bankowy)

42

43

Innowacje bankowe

- Bankowość cyfrowa
- Biometria
- Aplikacje PFM i robo-doradztwo

43

44

Biometria

- „bios” – żywy, życie, procesy życiowe
- „metron” – mierzyć
- To szeroko rozumiane mierzenie indywidualnych cech ludzkiego ciała w celu potwierdzania tożsamości

44

45

Rodzaje biometrii

Metody biometryczne dzielimy na dwie główne podgrupy:

- a) Badające cechy fizyczne
- b) Badające cechy zachowania

45

46

Metody badające cechy fizyczne

- Biometria linii papilarnych – *finger print*
- Tęczówki oka
- Siatkówki oka
- Wzoru naczyń krwionośnych palca – *finger vein*
- Wzoru naczyń krwionośnych dłoni – *palm vein*
- Kształtu/geometrii twarzy
- Kształtu/geometrii dłoni
- Kształtu/geometrii ucha

46

47

Metody badające cechy behawioralne

- Biometria sposobu intonacji głosu
- Biometria podpisu odręcznego
- Biometria badająca sposoby poruszania się

47

48

Wykorzystanie biometrii w bankowości

- W aplikacjach mobilnych
- W bankomatach
- Identyfikacja głosem „Mój głos moim hasłem”

48

49

Brett King (Bankowość bez banków)

49

50

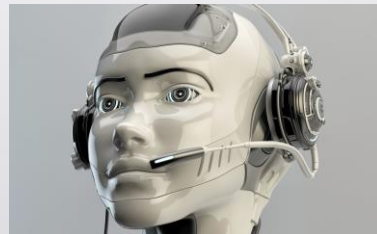

Aplikacje PFM – Personal Finance Management

Aplikacje, które skupiają się na kategoryzacji dokonywanych transakcji i płatności oraz zestawienie ich z danymi o ustalonych wcześniej budżetach zdefiniowanych przez klienta

Rozwój branży FinTech

Bankowe i pozabankowe

50

51

Przykłady aplikacji bankowych i pozabankowych

- Zestawienie (dodatkowy plik)

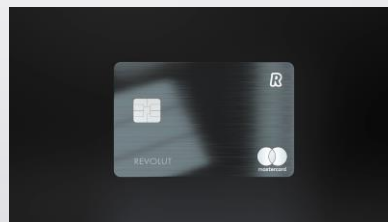
51

52

Nowoczesne karty

- CURVE
- REVOLUT

52

53

Robo-doradztwo

- Robo-doradztwo (ang. Robo-advisors) jest formą zautomatyzowanego doradztwa finansowego stosowaną m.in. w obszarze usług inwestycyjnych, pożyczek i ubezpieczeń. Rozwiązanie oparte jest na zaawansowanych algorytmach z wykorzystaniem sztucznej inteligencji i narzędzi do analizy dużych zbiorów danych (Big Data). Robo-doradztwo obniża koszty usług doradztwa finansowego, dzięki czemu usługi te mogą być dostępne dla szerszego grona klientów
- Zastosowanie zautomatyzowanego doradztwa finansowego na rynkach inwestycyjnych polega na generowaniu tzw. sygnałów transakcyjnych dotyczących instrumentów finansowych. Narzędzie z wbudowanym algorytmem udostępniane klientowi przez firmę inwestycyjną służy jako „doradca” w zakresie parametrów zawarcia transakcji (np. na rynku Forex w zakresie instrumentów pochodnych). Po wygenerowaniu sygnału transakcyjnego zlecenie nie jest automatycznie aktywowane, a jedynie daje klientowi możliwość zawarcia transakcji zgodnie z otrzymanym sygnałem

53

54

Podsumowując...

Warto zapoznać się ze swoim stylem wydawania pieniędzy

54

55

Radość wydawania

Wydajesz pieniądze z łatwością i odczuwasz przy tym pozytywne emocje. Potrafisz cieszyć się z wydanych pieniędzy i produktów, które za nie kupiłeś. Czasem zdarza Ci się kupić coś, czego w zasadzie nie potrzebujesz, ale sprawia Ci to dużo przyjemności

55

56

Rozrzutność

Wydajesz pieniądze z łatwością, ale odczuwasz przy tym negatywne emocje. Wynikać to może z braku kontroli nad finansami, wydawania więcej pieniędzy niż masz, nieumiejętności powiedzenia sobie stop i odłożenia zakupu na inny moment, np. gdy będziesz mieć na to więcej funduszy

56

57

Gospodarność

Ograniczasz wydawanie pieniędzy i skutecznie kontrolujesz swoje wydatki. Odczuwasz pozytywne emocje, gdy nie wydajesz swoich funduszy. Nie ulegasz zachciankom, bo wolisz odłożyć pieniądze, by w przyszłości kupić sobie coś fajniejszego, co sprawi Ci więcej przyjemności. Potrafisz ustalić hierarchię wydatków i odłożyć na później te, które nie są najważniejsze

57

58

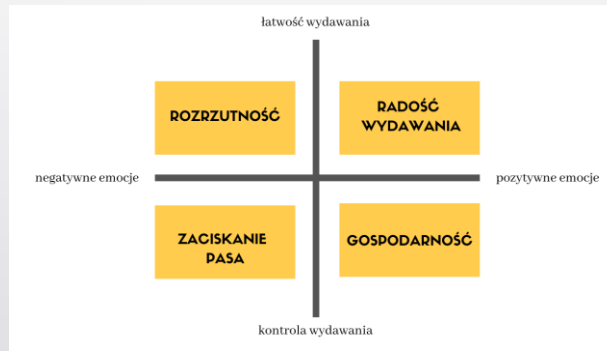
Zaciskanie pasa

Ograniczasz swoje wydatki, bo masz poczucie, że nie masz wystarczająco dużo pieniędzy i nie stać Cię na przyjemności. Gdy wydajesz pieniądze, odczuwasz poczucie winy i dlatego nabywanie nowych rzeczy nie sprawia Ci przyjemności

58

59

Model stylów wydawania pieniędzy
Dominiki Maison i Aleksandry
Furman

59

60

Dziękuję za uwagę

anna.warchlewska@ue.poznan.pl

60